

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Historia Provinciæ Paraquariæ Societatis Jesv

Techo, Nicolas

Leodii, MDCLXXIII.

Cap. 10. In Sancti Iacobi Tucumaniaë metropoli Societatis sedes restituitur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38528

in itinere ipse Provincialis ac Socii singulis diebus nostræ Fidei rudimenta explanabant: donec Assumptionis urbi proximis, adnitente Rocho Gonsalvio, obviam procederet Guaicurarorum navigiolum, intextis arborum ramis atque floribus ornatum, quo Guaicuræ gentis Ducis filius vehebatur, postulaturus ab Pratore, & Inspectore Regio, ut suo patri facultas daretur utrumque in urbem conveniendi. Grata fuit ambobus postulatio, concessumque Duci, ut ad urbem officiorum ergo se conferret. Interim hoc datum nobilis pueri honori, ut Prator & Senator Regius è suo in Guaicurarorum navigium transirent, ac reliquum iter cum eo perficerent. Porro in diversas partes industriasque Rochus Gonsalvus & Vincentius Griffius se biennio torserant, ad eam gentem cicurandam: nullo fermè eventu, nisi quod in morte nonnulli baptizati se siverant: quocirca de Sociis retrahendis agitabatur. Sed intercessit gentis Dux, magno suorum comitatu cum Rocho Gonsalvio in urbem invehctus, qui Barbaro more peractis cum Pratore & Senatore Regio gratulationis officiis, Didaco Torres Provinciali duodennem filium Sacris nostris initandum lubens volensque tradidit: quo publico apparatu, Pratore ac Visitatore Regio sponsoribus, baptizato, ac Duce utcumque donis conciliato, sperabatur fore, ut Barbari aliquousque mitescerent: quapropter decretum, ut Societas in ea regione perseveraret.

Guaicurarorum pertinacitas.

CAPUT IX

In Assumptionis urbe gesta narrantur.

Alfari Leges.

Societati novæ Provincie assignantur.

Regis Catholicici in Societatem affectus.

Societatis temperantia.

Societas ex Assumptionis urbe discedit.

TUR

Et redit.

CAPUT X

In Sancti Jacobi Tucumanæ

DIMISSIS Barbaris, Franciscus Alfarius, negotio suo intentus, servitium personale per Paraquariam abrogat: sed quia plerique Paraquariensium, Indorum servientium, nihil planè tributi loco solvendo erant; ita rem temperavit, ut singulis annis menstruum Indorum servitium, vice tributi, Hispanis concederet: reliquis, verò mensibus Indos ita liberos esse voluit, ut qui eorum operâ uti vellent, mercede conducerent; legesque alias condidit æque Barbaris ac Hispanis utiles. Quas ferè omnes Rex Catholicus (nisi quodd bimestre servitium pro menstruo Hispanis esse concesserit) æternas esse iussit. Ne verò impostero Ethnici vexationis metu à capessenda Fide abstererentur, Societati Paranam, Guaicurarorum regionem, & Guairaniam eâ lege assignavit, ut Barbari, ab ea ad oppida reducti, in commendam, ut vocant, privatis hominibus nullo modo traderentur; & Socii sumptibus Regis alerentur. Atque ut tanta res perpetuam vim haberet, Regis Catholicici litteræ, proprio motu & affectu in nostrum Ordinem scriptæ, lectæ sunt, quibus Societas ad Barbaros Christianæ Religioni conciliandos maximè probabatur, & Regiâ pecuniâ ali jubebatur. Illud hic notâ dignum, quod cum Alfarius nostris Sociis Indorum curam in novis oppidis gerentibus, gesturisque, eam pecuniæ summam annuatim ex arario dari juberet, quæ Indorum in Peruvia Parochis numerari solet, intercesserit Didacus Torres, aïens, quartam hujus summæ partem hominibus Religiosis moderatè, & non lautè, viventibus suffecturam. Quæ res quantum valeat ad diminuendam tritam illam, de Societatis habendi cupidine, vulgi opinionem, benevolus Lector dispiciet. Post Alfari discessum, in Assumptionis urbe turbatum est, civium Primoribus ejus decretis agrè se accommodantibus, odiumque in Societatem derivantibus: & res eò processit, ut Socii omnes cum Rectore, injuriam plebis declinantes, ad suburbanam villam se substraxerint. Per trimestre spatium tenuit vexatio, donec vir potens benè magnam Indorum sibi commendatorum turbam Pratori sisteret, sanctè affirmans ad institas passurum se potius adigi, quàm ut Indorum servitio personali abuteretur. Dicto adhibuit constantiam: nam manumissos impostero ut filios aluit, eatenus eorum operâ utens, quatenus leges Regiæ permitterent. Valuit factum ad molliendos plerorumque civium animos, paulatim sese rationi inclinantium, eoque Societatem magis æstimantium, quò utiliora suasisset. Quamquam nunquam defuere ab hac radice insectantium furculi, tam Societati ob religiosam tolerantiam gloriosi, quàm vexatoribus ob inconsiderationem noxii.

DIDACUS Torres, ordinatis Barbaricarum expeditionum per Paraquariam instituendarum rebus, ad Tucumanæ metropolim, ubi multorum mortalium

conatu

conatu Societatis restitutio urgebatur, Francisci Alfari litteris evocatus, se con-
tulit. Nam Marchio Montium-Clarorum, Peruvia Prorex, Alfonso Ribera
Prætorum acti epistolâ reprehenderat, quod suæ præfecturæ tempore Societatis
homines, Divinis Regiisque rebus promovendis ad eam urbem abire per-
misset, monebatque ut eorum restitutione imprudens factum corrigeret. Præ-
terea Franciscum Alfaram invigilare jusserat in omnem occasionem Societatis ibi-
dem restaurandæ. Eandem rem Senatus Chuquisacensis eidem Alfaro verbis
amplissimis commendarat. Magistratus verò urbis, experimento edoctus, quan-
tum detrimentum Societatis absentia Respublica accepisset, nullum non movebat
lapidem, quo damnum resarciret. Ludovicus Quiniones, Tucumania Prætor, &
Alfonso Ribera Exprætor, rem urgebant ardentissime. Sed ante omnes Episcopus
lamentabatur, post Societatis discessum Indos ferme omnes domi forisque in-
expertos vivere; juventutem fræna licentiæ laxasse; feminas æquæ ac viros corruptos
mores resumpsisse; nullum reperiri, qui noctu moribundos juvare, Æthiopes
curare, ad villas excurrere, Ethnicorum terras adire vellet. Proinde sine fine la-
crymabundus damnabat, in non retinenda Societate, dum abibat, conniventiam
suam. Quæ præterea de ipsamet Societate, deque ejus utilitate deprædicaret, quia
suprà modesti Scriptoris materiam sunt, & exaggerationem sapiunt, nihil est quod
huic operi atroxantur. Rogatus itaque Didacus Torres Provincialis ab tantis viris,
ut præteritæ injuriæ oblitus Socios postliminò afflictissimæ civitati restitueret; ita se
ex animi modestia gessit, ut beneficium potius accipere, quàm dare videretur.
Acceptâ sede, cum de alimentis Episcopus ipse & Alfara agerent, erecto adole-
scentium seminario, Societatiq; etiam tradito, partim ex Cathedralis Ecclesiæ bo-
nis, partim ex nonis partibus Regi debitæ (quod deinde Rex Catholicus, in Socie-
tatem nostram semper beneficis, ratum habuit) bis mille aureorum censum attri-
buerunt. Sic Societas, per Paraquariam Tucumaniamque, laudem ac præmium
constantia tulit, quæ nullis vexationibus adduci potuerat, ut personale servitium
approbaret: in quo improbando maximè enituit Didaci Torres fortitudo, qui id-
circo sæpè cælestem vindictam populo interminatus fuerat, non vano eventu: nam
sub idem tempus Cordubiæ umbra hominis defuncti, servitio Indorum quondam
abusi, flammis involuta se visendam præbuit, filium iteratis clamoribus obtestans,
ne ipse Indorum servitio abuteretur: præterea pestis miserum in modum grassata,
& Indorum rebellionis nunciata sunt. Quibus malis territi quamplurimi, novis
Alfari legibus interponere se non ausi, injusta servitia non tantum manumiserunt,
sed etiam quidquid operâ Indorum multis retrò annis acquisierant, in ipsos ex æquo
refuderunt. Fuit qui Barbaros abs se vexatos in testamento æquaret filiis, quin-
decim aureorum millibus eis attributis. Alter (ut alios taceam) sex millia aureo-
rum; approbante filio hærede non admodum divite, rependit. Quibusdam verò
adhuc dubitantibus, num standum esset recentibus Alfari decretis, ostensa sunt lit-
tera Joannis Menachi, Americanæ Sophiæ primipili, Perlini, Didaci Alvarez de
Paz, & aliorum gravissimorum virorum novas leges doctissimis sententiis compro-
bantium. Exinde conscientia liberius expiata, templaque nostra adita sunt. Apud
Barbaros Societatis æstimatio ita invaluit, ut ultrò undequaque ad se pollicendos do-
cendosque ipsi nos accirent. Sic incrementa rerum nostrarum facta sunt, unde de-
trimenta timebantur, Deo per res adversas prosperitatem faciente. Porrò Joannes
Romerus è portu Boni-aëris evocatus, restituta sedi seminarioque præfectus, præ-
teritis urbis offensiones novis beneficiis Christiano more vindicavit.

TANTO promovendæ rei Christianæ obice utcumque amolito, Antonius
Ruifus Montoia è Paraquaria in Guaitania subsidium mittitur: cujus vitæ
primordia lubet statim evolvere, ut prima tanti viri gesta mediis, & media ultimis,
cum pii lectoris voluptate, continuatâ serie cohæreant. Antonium Ruifum Mon-
toiam, Didaci Ruifii Montoia scriptoris celeberrimi sanguine propinquum, uni-
cum opulentæ domus hæredem, Lima Americanarum urbium domina novo Orbi
feliciter produxit. Ejus Pater Christophorus Montoia, è Bætica patrio solo in Indiam

O

navigans,

mania me-
tropolî So-
cietatis se-
des restitui-
tur.

Prorex Pe-
ruvia resti-
tutioni fa-
vor.

Et Senatus
Chuquisa-
censis.

Necnon Epi-
scopus Tucu-
mania.

Didaci Tor-
res modestia.

Indorum
servitio abu-
sives puniun-
tur.

Respiciunt.

Alfari leges
confirmantur.

CAPUT

XI.

De Antonii
Ruifii vitæ
primordiis.

Lima nasci-
tur.